

Lubuskie
Warte zachodu

**Podsumowanie procesu konsultacji
społecznych i opiniowania Aktualizacji
Programu ochrony powietrza dla strefy
lubuskiej wraz z planem działań
krótkoterminowych**

Prace nad Aktualizacją Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych prowadzone były przy współpracy z Departamentem Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.

Kierownik projektu	Wojciech Wahlig	ATMOTERM S.A.
Zespół autorski ATMOTERM S.A.	Magdalena Załupka Magdalena Jaśkiewicz Jacek Jaśkiewicz Wojciech Wahlig Tomasz Przybyła Ireneusz Sobecki	

Nadzór merytoryczny:

Artur Malec	Dyrektor Departamentu Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego
Mariola Wielhorska	Kierownik Wydziału Pozwoleń i Programów Departamentu Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego
Adrianna Wachowicz	Główny specjalista w Wydziale Pozwoleń i Programów Departamentu Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego

Spis treści

1. Proces konsultacji i opiniowania	3
1.1. Konsultacje społeczne	3
1.2. Opiniowanie przez właściwych wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast oraz starostów	4
1.3. Opiniowanie przez Ministra Klimatu i Środowiska.....	5
2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	5
3. Załączniki	6
Spis tabel.....	36

1. PROCES KONSULTACJI I OPINIOWANIA

1.1. Konsultacje społeczne

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 91 ust. 9 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) oraz zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 z późn. zm.) zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem było opracowanie „Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych”.

Ogłoszenie o przystąpieniu do realizacji przedmiotowego Programu zostało zamieszczone na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego dnia 22 czerwca 2023 r. W ogłoszeniu wskazano adres pocztowy oraz poczty elektronicznej, na które można było przekazywać uwagi oraz wnioski, jak również zapytania w sprawie aktualizacji Programu.

Informacja o konsultacjach ukazała się w obwieszczeniu zamieszczonym w dniu 23 sierpnia 2023 roku na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego pod adresem: https://bip.lubuskie.pl/228/3386/Nowe_Programy_Ochrony_Powietrza_i_sprawozdania_z_POP/

W obwieszczeniu wskazano na możliwość wnoszenia uwag i wniosków w terminie od 23.08.2023 r. do 12.09.2023 r.:

- w formie pisemnej na adres Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego 65-057 Zielona Góra, ul. Podgórna 7;
- ustnie do protokołu;
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres: sekretariat.dsr@lubuskie.pl.

Ponadto wszystkie informacje dotyczące prac nad dokumentem były również przesyłane właściwym miejscowo wójtom, burmistrzom, Prezydentowi Miasta Nowa Sól oraz starostom pocztą tradycyjną.

W ramach prowadzonych konsultacji, odbyło się również spotkanie konsultacyjne - dnia 31 sierpnia 2023 roku w Sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

Uwagi przekazane w trakcie procesu konsultacji społecznych zostały wnikliwie przeanalizowane oraz uwzględnione lub nie w zapisach Programu. Zestawienie uwag z procesu konsultacji społecznych, wraz z uzasadnieniem, zamieszczono w załączniku nr 3.

Ponadto wymagane było również przeprowadzenie konsultacji na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 688 z późn. zm.) ze względu na charakter dokumentu programu ochrony powietrza, jako aktu prawa miejscowego dotyczącego strefy zadań publicznych, o których

mowa w art. 4 wskazanej ustawy. W związku z powyższym przeprowadzono konsultacje z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 r., poz. 688 z późn. zm.) oraz Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego.

Konsultacje projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego, w sprawie uchwalenia Aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych, zostały przeprowadzone według zasad określonych w uchwale Nr XIV/221/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa lubuskiego.

Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 r., poz. 688 z późn.zm.) oraz powołana Zarządzeniem nr 85/2019 Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 22 lipca 2019 roku Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego mogły wnosić uwagi i wnioski w terminie od dnia 23 sierpnia 2023 roku do dnia 12 września 2023 roku za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: sekretariat.dsr@lubuskie.pl oraz w ramach konsultacji z Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego. Organizacje pozarządowe i podmioty nie wniosły uwag.

1.2. Opiniowanie przez właściwych wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast oraz starostów

Zgodnie z art. 91 ust. 1 i ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska zarząd województwa ma obowiązek przedstawić właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projekt uchwały sejmiku w sprawie programu ochrony powietrza do zaopiniowania.

Projekt uchwały w sprawie uchwalenia „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych” został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubuskiego w dniu 22 sierpnia 2023 roku i skierowany do opiniowania przez wójtów, burmistrzów, Prezydenta miasta Nowa Sól i starostów.

Wspomniane organy, w myśl art. 91 ust. 2a ww. ustawy, są zobowiązane do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu. Niewydanie opinii w tym terminie oznacza akceptację projektu uchwały.

W ustawowym terminie 30 dni wpłynęły 2 pisma z obszaru strefy lubuskiej, jedno z opinią pozytywną i jedno z opinią negatywną. Pozostałe 81 gmin i 12 starostw powiatowych nie skorzystało z możliwości wyrażenia w ustawowym terminie swojej opinii. Zgodnie z ar. 91 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska, oznacza, to, że przedmiotowy Program został zaopiniowany pozytywnie przez 82 gminy i pozytywnie przez 12 powiatów ziemskich, negatywnie przez jedną gminę.

Zbiorcze zestawienie uwag i wniosków, wniesionych do projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie przedmiotowego Programu w ramach procesu opiniowania przez właściwe organy, wraz z informacją, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione, przedstawiono w załączniku nr 2.

1.3. Opiniowanie przez Ministra Klimatu i Środowiska

Zgodnie z art. 91 ust. 2c ustawy Prawo ochrony środowiska zarząd województwa ma obowiązek przedstawić ministrowi właściwemu do spraw środowiska projekt uchwały sejmiku w sprawie programu ochrony powietrza do zaopiniowania. W związku z powyższym, pismem znak: DŚ.II.721.1.1.2023 z 23.08.2023 r. projekt uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych został dostarczony Ministrowi Klimatu i Środowiska celem zaopiniowania. **Minister opiniuje program pod względem zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych¹** i zobowiązany jest do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu. Wniesione przez Ministra (ogólne i szczegółowe) uwagi zostały wnikliwie przeanalizowane i wskazano sposób rozpatrzenia. Informację o tym zamieszczono w załączniku nr 1.

2. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określony jest w Dziale VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa o oś) i jest wymagany w dyrektywą 2001/42/UE.

Zarząd Województwa Lubuskiego, dokonawszy analizy przesłanek wymienionych w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 z późn. zm.) ustalił, iż projekt Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Stanowisko to zostało potwierdzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w piśmie znak: WZŚ.411.147.2023.DT z dnia 13 września 2023 roku oraz przez Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim w piśmie znak: NZ.9022.425.2023.AU z dnia 20 września 2023 roku.

¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1159

3. ZAŁĄCZNIKI

3.1. Załącznik nr 1 – wnioski i uwagi przekazane w opinii Ministra Klimatu i Środowiska

Tabela 1. Wnioski i uwagi przekazane w opinii Ministra Klimatu

Ip.	Rodzaj uwagi	Lokalizacja	treść uwagi lub komentarza	odniesienie Wykonawcy do uwag i wniosków (rekomendacje)	Czy wymaga zmiany w treści
1	ogólna	-	Najnowsze dane przedstawione i analizowane w dokumencie, jak dane meteorologiczne, wyniki pomiarów jakości powietrza, czy bilans emisji substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza, dotyczą roku 2021. Biorąc pod uwagę termin przedłożenia dokumentu do zaopiniowania, czyli sierpień 2023 r., aktualizacja powinna uwzględniać dane za rok 2022. Wartości podawane w tabelach w analizowanym dokumencie wymagają sprawdzenia, z uwagi na liczne błędy. Sugerujemy więc, dokonanie właściwej korekty dokumentu, zgodnie z uwagami ogólnymi i szczegółowymi przedstawionymi poniżej.	Rok 2021 był rokiem Oceny rocznej jakości powietrza, na podstawie której określono konieczność aktualizacji Programu ochrony powietrza. W trakcie przygotowania projektu Aktualizacji analizowano dane za rok 2022 – potwierdzają one opisane w Aktualizacji trendy poprawy jakości powietrza. Tak więc mając na uwadze opis pytania nr 2 – lepiej przyjąć za podstawę rok, w którym wyniki jakości powietrza były mniej korzystne. Drobne błędy zostały w Aktualizacji poprawione.	Częściowo tak
2	ogólna	-	Sformułowanie odnoszące się do wszystkich trzech stref: „Wynik modelowania dla roku prognozy pozwala założyć, że maksymalna wartość stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na terenie strefy lubuskiej wyniesie 1,49 ng/m ³ (najwyższa wartość, nie powodująca stwierdzenia przekroczenia normy). Należy doprecyzować czy jest to wynik obliczeń czy założenie przyjęte i w jaki sposób. W dokumencie przewidziano również działania edukacyjne i kontrolne. Nie jest jasne, w jaki sposób w dokumencie określono koszty działań, podane w tabelach zamieszczonych w rozdziale 1.8.4. Ponieważ koszty te mogą mieć kluczowe znaczenie dla powodzenia programu, a jednocześnie czynniki je określające ulegają szybkim zmianom, proponujemy w tym miejscu przedstawienie przyjętej metodyki. Warto też mieć na uwadze, że ekstrapolacja korzystnej tendencji, którą udało się wypracować w ubiegłych latach, na lata przyszłe może okazać się zawodna, ponieważ w początkowym okresie realizacji programu najczęściej wybiera się przedsięwzięcia przynoszące największe	Wartość maksymalnego stężenia w roku prognozy została uzyskana w wyniku przeprowadzonego modelowania, opisanego w rozdziale 4.1. Koszty działań zostały policzone na podstawie wyznaczonego średniego kosztu redukcji tony B(a)P wg cen z 2023 r., opisane w rozdziale 1.9.	Nie

Ip.	Rodzaj uwagi	Lokalizacja	treść uwagi lub komentarza	odniesienie Wykonawcy do uwag i wniosków (rekomendacje)	Czy wymaga zmiany w treści
			efekty przy najniższych kosztach. Z tego powodu, brak wyjaśnienia metody szacowania kosztów istotnie obniża wartość skądinąd profesjonalnie wykonanego opracowania.		
3	szczegółowa	Str. 14, przypis 27	powinien stanowić brzmienie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za 2021 r	Uwzględniono	Tak
4	szczegółowa	Str. 18	opis ozonu pod tabelą 2. nie zgadza się z tym co zawiera tabela. Ze względu na złe oznaczenie klasy w 2020 r., proponujemy wprowadzenie odpowiedniej korekty	Uwzględniono	Tak
5	szczegółowa	Str. 22, Rysunek 6	z uwagi na stację semimobilną w podpisie rysunku należy wskazać, którego roku dotyczy mapa lokalizacji stacji	Uwzględniono	Tak
6	szczegółowa	Str. 22	analizie poddać należy, dlaczego jedynie stacja mobilna z 2021 r. została uwzględniona, skoro w tabelach zestawione są lata 2018-2021	Uwzględniono	Tak
7	szczegółowa	Str. 22, Tabela 6	wartość średnioroczna BaP we Wschowie w 2021 po zaokrągleniu wynosi 3,9	Uwzględniono	Tak
8	szczegółowa	Str. 23, Tabela 7	podana jest wartość PM10 dla stacji LuNowaSolKos w 2019, stacja ta funkcjonuje od 2021 r., wcześniej funkcjonowała stacja mobilna LuNowaSoMOB - we Wschowie podana jest wartość błędna w 2020 r., powinno być 24,8 - w Żarach w 2019 r. powinno być 22,9 - w Smolarach pomiary BaP i PM10 są od 2020 r, w 2020 i w 2021 powinno być 14,1;	Uwzględniono	Tak
9	szczegółowa	Str. 24, Rysunek 8	korektę zgodnie z uwagami do tabeli nr 7	Uwzględniono	Tak
10	szczegółowa	Str. 24, Tabela 8	zawiera błędną wartość liczby przekroczeń dla PM10 w Smolarach w 2020 r.; podana jest liczba przekroczeń PM10 dla stacji LuNowaSolKos w 2019, stacja ta funkcjonuje od 2021 r.;	Uwzględniono	Tak
11	szczegółowa	Str. 25, Rysunek 9	wymaga korekty zgodnie z uwagami do tabeli 8	Uwzględniono	Tak
12	szczegółowa	Str. 25, Tabela 9	Wymaga korekty: - PM2,5 na stacji w Gubinie w 2021 r. powinno być 16 - podana jest wartość dla stacji LuNowaSolKos w 2019, stacja ta funkcjonuje od 2021 r. - w tabelach powinna być jednakowa liczba miejsc po przecinku	Uwzględniono	Tak
13	szczegółowa	Str. 26, Rysunek 10	Powinien zostać poprawiony zgodnie z uwagami do tabeli 9	Uwzględniono	Tak
14	szczegółowa	Str. 26, Tabela 10	błędna wartość dla Smolar Bytnickich	Uwzględniono	Tak

Ip.	Rodzaj uwagi	Lokalizacja	treść uwagi lub komentarza	odniesienie Wykonawcy do uwag i wniosków (rekommendacje)	Czy wymaga zmiany w treści
15	szczegółowa	Str. 27	podana jest błędna wartość % powierzchni strefy objętej przekroczeniem	Uwzględniono	Tak
16	szczegółowa	Str. 36, tabela 12	Wielkość emisji z obszaru strefy lubuskiej w 2021 roku w podziale na kategorie SNAP. W wierszu „przemysł i energetyka”, przy kategorii SNAP 2, proponujemy dopisać: „z wyłączeniem 0202”. W ramach kategorii SNAP02 wyróżniamy podkategorie: 0201, 0202 oraz 0203, podkategoria 0202, obejmująca spalanie paliw w mieszkalnictwie, została wymieniona w oddzielnym wierszu. Dodatkowo, w przypisie 56. Do tej tabeli błędnie wskazano Centralną Bazę Emisji za 2018 r., a nie za 2021 r.	Uwzględniono	Tak
17	szczegółowa	Str. 44, Tabela 21 oraz 116 Tabela 45	W przypisach do tych tabel (odpowiednio przypis 66 oraz 116) błędnie wskazano Centralną Bazę Emisji za 2018 r., a nie za 2021 r.;	Uwzględniono	Tak
18	szczegółowa	Str. 46, drugi akapit	dotyczący derogacji dla dużych źródeł spalania paliw. Nieprawidłowo podano termin zakończenia derogacji ciepłowniczej, zamiast „do końca 2023” powinno być: „do końca 2022”, zgodnie z art. 146b ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska	Uwzględniono	Tak
19	szczegółowa	Str. 47, akapit trzeci	dotyczący rejestru MCP. Należy podać datę pozyskania danych z rejestru średnich źródeł spalania paliw (MCP), gdyż jest on cyklicznie aktualizowany, w związku ze stałym przekazywaniem do KOBIZE danych przez organy ochrony środowiska	Uwzględniono	Tak
20	szczegółowa	Str. 62, Tabela 25, Str. 64, Tabela, 26, Str. 66, Tabela, 27	W wierszu „kategoria źródeł emisji lub sektory, których dotyczy działanie naprawcze” został wpisany SNAP 0202, który według „EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2019” obejmuje tylko spalanie paliw w mieszkalnictwie (Residential plants). Tymczasem z opisu wynika, że działania dotyczą szerszej grupy podmiotów tj. sektora handlowego, usługowego oraz mieszkaniowego. Proponujemy zatem wpisać odpowiednią kategorię źródeł. W ramach SNAP 02 wyróżnia się także podkategorie: SNAP 0201 – spalanie paliw w sektorze usług (Commercial/institutional plants) oraz SNAP 0203 – spalanie paliw w rolnictwie i leśnictwie (Plants in agriculture, forestry and aquaculture)	Uwzględniono	Tak
21	szczegółowa	Str. 64, Tabela 26	Harmonogram realizacji działań naprawczych w strefie lubuskiej (PL0803_EE). W dokumencie wielokrotnie podkreślana jest rola edukacji ekologicznej w kontekście osiągnięcia i utrzymania odpowiedniej jakości powietrza w strefie. Dlatego też zasadne jest w wierszu „Efekt rzeczowy” przyjęcie większej liczby wydarzeń edukacyjnych, jedna akcja/kampania to zbyt mało, aby osiągnąć zamierzony cel	Analizując sprawozdania roczne z realizacji POP w ostatnich latach nasuwa się wniosek, że jeśli wszystkie gminy zrealizują choć jedną kampanię rocznie – będzie to znaczący postęp	Nie
22	szczegółowa	Str. 96, Tabela 42	wiersz „Warunek ogłoszenia” – jest tylko warunek dot. B(a)P i należy dodać warunki dla pozostałych zanieczyszczeń: PM _{2,5} oraz PM ₁₀	Uwzględniono	Tak

Ip.	Rodzaj uwagi	Lokalizacja	treść uwagi lub komentarza	odniesienie Wykonawcy do uwag i wniosków (rekomendacje)	Czy wymaga zmiany w treści
23	szczegółowa	Str. 96, Tabela 42	wiersz „Treść ogłoszenia” – należy zamienić na „Portal Jakości Powietrza GIOŚ http://powietrze.gios.gov.pl ”, na „Portal Jakości Powietrza GIOŚ– Informacje Regionalne http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/5 ”	Uwzględniono	Tak
24	szczegółowa	Str. 100, Tabela 44	wiersz „Odbiorcy ogłoszenia” – do odbiorców proponujemy dodać „Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Klimatu i Środowiska” oraz „Rządowe Centrum Bezpieczeństwa” (jedynie w przypadku wystąpienia ryzyka przekroczenia bądź przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10)	Uwzględniono	Tak
25	szczegółowa	Str. 101, Tabela 44	wiersz „Sposób informowania”, należy uzupełnić o „Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Klimatu i Środowiska” oraz „Rządowe Centrum Bezpieczeństwa” (jedynie w przypadku wystąpienia ryzyka przekroczenia bądź przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10)	Uwzględniono	Tak
26	szczegółowa	Str. 101, Tabela 44	wiersz „Sposób informowania”, należy zamienić „Portal Jakości Powietrza GIOŚ http://powietrze.gios.gov.pl ”, na „Portal Jakości Powietrza GIOŚ–Informacje Regionalne http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/5 ”	Uwzględniono	Tak
27	szczegółowa	Str. 102, Rysunek 20	do schematu proponujemy dodać: Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (jedynie w przypadku wystąpienia ryzyka przekroczenia bądź przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10)	Uwzględniono	Tak
28	szczegółowa	II Część, str. 108	Akapitowi drugiemu: „Starostowie, prezydenci miast, burmistrzowie i wójtowie zobowiązani są do sporządzania sprawozdań z realizacji działań naprawczych wskazanych w Programie w danym roku za rok poprzedni i ich przekazywania w terminie do 15 lutego każdego roku Zarządowi Województwa Lubuskiego (...)” proponujemy nadać brzmienie: „Starostowie, prezydenci miast, burmistrzowie i wójtowie zobowiązani są do sporządzania sprawozdań z realizacji działań naprawczych wskazanych w Programie w danym roku za rok poprzedni i ich przekazywania Zarządowi Województwa Lubuskiego oraz Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska - co roku, w terminie do dnia 15 lutego, za poprzedni rok kalendarzowy, sprawozdania okresowego z realizacji programu ochrony powietrza i jego aktualizacji, lub planu działań krótkoterminowych - w terminie 5 miesięcy po zakończeniu realizacji programu ochrony powietrza i jego aktualizacji, lub planu działań krótkoterminowych, sprawozdanie końcowe z realizacji Tego programu i jego aktualizacji lub planu obejmujące cały okres ich realizacji”	Uwzględniono	Tak
29	szczegółowa	II Część, str. 109	Akapitowi drugiemu: „Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze, Zarząd Województwa	Uwzględniono	Tak

Ip.	Rodzaj uwagi	Lokalizacja	treść uwagi lub komentarza	odniesienie Wykonawcy do uwag i wniosków (rekomendacje)	Czy wymaga zmiany w treści
			<p>Lubuskiego przekazuje do 31 marca ministrowi właściwemu do spraw klimatu sprawozdanie z realizacji Programu w roku poprzedzającym." proponujemy nadać brzmienie: „Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze, Zarząd Województwa Lubuskiego przekazuje do 31 marca ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdanie okresowe z realizacji Programu w roku poprzedzającym. Ponadto w terminie 6 miesięcy po zakończeniu realizacji Programu Zarząd Województwa Lubuskiego przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdanie końcowe z realizacji działań naprawczych wynikających z Programu i PDK obejmujące cały okres ich realizacji."</p>		

3.2. Załącznik nr 2 – wnioski i uwagi przekazane w opiniach gmin i powiatów

Tabela 2. Wnioski i uwagi przekazane w opiniach gmin i powiatów.

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Opinia	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
1	UM Nowe Miasteczko	Harmonogram działań naprawczych	Realizacja zadań zawartych w projekcie przedmiotowego programu, tj. – harmonogram realizacji działań naprawczych – PL0803/01 kod PL0803_ZSO obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskoemisyjnych urządzeń na paliwa stałe, realizacja działań naprawczych - PL0803/02 kod PL0803_EE działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjne i szkoleniowe, realizacja działań naprawczych - działanie 3 kod PL0803_KPP prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów, stanowić będzie obciążenie finansowe dla gminy, a warunki finansowe oraz ogrom zadań już zaplanowanych do realizacji nie pozwolą na przekazywanie określonych kwot w w/w programie dlatego udział ten należałoby maksymalnie zminimalizować.	Cel określający, że wszystkie urządzenia na paliwa stałe użytkowane na obszarze województwa lubuskiego muszą spełniać wymagania ekoprojektu lub klasy 5 normy EPN 303:5/2012 jest bardzo restrykcyjny w obecnym stanie gospodarki, finansów, przepisów prawa, nierealny do spełnienia z uwagi na brak stałych, określonych instrumentów wsparcia zewnętrznego. Z punktu widzenia indywidualnych właścicieli domów wymiana pieca węglowego na gazowy czy na węglowy lepszej generacji może być sprzeczna z jego interesem ekonomicznym ze względu na koszt wymiany pieca i koszty paliwa. Spalanie odpadów oraz ograniczenie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi oraz zapis dotyczący przeprowadzania kontroli gospodarstw domowych w zakresie	negatywna	Aktualizacja Programu ochrony powietrza wskazuje na szereg możliwości finansowania działań naprawczych, wskazanych w rozdziale 1.8.5. Nowe programy dofinansowujące mogą wydatnie wspomóc samorzady i mieszkańców, szczególnie tych uboższych, w zmianie sposobu ogrzewania lub przeprowadzeniu termomodernizacji swoich domów. Nowe narzędzia krajowe, takie jak baza CEEB oraz system ZONE mogą pomóc wskazać instalacje poniżej standardów, a następnie zaproponować pomoc w zakresie wymiany. Gminy mogą w tym procesie pośredniczyć. Działania edukacyjne można łączyć z działaniami kontrolnymi, nie jest wskazana w Aktualizacji Programu konieczność nakładania	Nie

Ip.	Opiniodawca	Fragm. tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Opinia	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach należy stwierdzić, że nie wszystkie Gminy, w tym Gmina Nowe Miasteczko posiadają straż miejską/gminną, upoważnioną do tego typu kontroli i nakładania sankcji (mandatów) z tym związanych, a trudności kadrowe znacznie ograniczają możliwości kontroli.</p>		<p>mandatów karnych za uchybienia.</p>	
2			<ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie sposobu kontroli indywidualnych kotłów i pieców przez upoważnionych pracowników gminy, z uwagi na brak straży miejskiej, a także brak uprawnień specjalistycznych i brak urzędzeń do ich przeprowadzania. Ujednolicone wytyczne dla całej strefy lubuskiej. 2. Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla pracowników gmin upoważnionych do kontroli indywidualnych kotłów i pieców. 3. Zapewnienie środków finansowych dla gmin wspierających walkę z niską emisją i realizację działań naprawczych w strefie lubuskiej (PL0803_ZSO). 	<p>W harmonogramie realizacji działań naprawczych w strefie lubuskiej (PL0803_ZSO) (tabela 27) wskazano, iż w ramach działania samorząd lokalny powinien prowadzić kontrolę przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. Zadanie to wymaga odpowiednio przeszkolonych zasobów i kadrowych i jasnych wytycznych. Ponadto konieczny jest zakup sprzętu do pobierania próbek z pieców, kosztowne badanie próbek, przeszkolenie pracowników itd. W związku z powyższym uzasadnione jest zapewnienie środków</p>	pozytywna	<p>Kwestia szczegółowych wytycznych dotyczących prowadzenia kontroli gospodarstw domowych w zakresach przewidzianych uchwałą POP wykracza poza zakres dokumentu, ze względu na duży zakres zagadnienia. Działania kontrolne można łączyć z edukacyjnymi. Kontrole prowadzi się przede wszystkim w zakresie interwencji po zgłoszeniu przez mieszkańców nieprawidłowości. Same kontrole w pierwszej kolejności mogą polegać na pouczeniach o obowiązujących przepisach, w szczególności uchwale</p>	Nie

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Opinia	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				finansowych dla gmin wspierających walkę z niską emisją i realizację działań naprawczych w strefie lubuskiej.		POP i uchwale antysmogowej, a także możliwości dofinansowania wymiany pieców.	

3.3. Załącznik nr 3 – wnioski i uwagi przekazane w konsultacjach społecznych

Tabela 3. Wnioski i uwagi przekazane w konsultacjach społecznych

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
1	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Tabela 43, strona 99: Zalecenie nierozpalania w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania	Wnosimy o usunięcie tego zapisu	<p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu oraz innych kominków wysokosprawnych (zgodnie z tabelami KOBiZE). Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Projekt ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p>	Zapis został usunięty	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany, aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji w strefie aglomeracja łódzka. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów, ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe.</p> <p>Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 lipca 2023, Sygn. akt IV SA/Wa 771/23 uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.</p> <p>Sąd stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały w części stanowiącej załącznik nr 7 ("Zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu") w zakresie, w jakim uchwała ta ustanawia zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych), który to zakaz ma w świetle uchwały polegać na niekorzystaniu z instalacji do biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) za wyjątkiem sytuacji, gdy jest to jedyne źródło ciepła lub gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna wskutek awarii.</p> <p>Sąd stwierdził nieważność par. 18 zaskarżonej uchwały w części zobowiązującej podmioty tam wymienione do podejmowania działań krótkoterminowych określonych w załączniku nr 7 do uchwały w zakresie wyeliminowanym z obrotu prawnego w punkcie powyżej.</p> <p>Sąd stwierdził, że skargę należało uwzględnić, albowiem kwestionowane zapisy uchwały zostały podjęte z naruszeniem art 91 ust 3 oraz art 92 ust. 1c p.o.ś. w zw. z art 31 ust. 3, art. 32. art 64 ust. 3 oraz art. 94 Konstytucji RP.</p> <p>Sąd wskazał, że do wykazania naruszenia interesu prawnego co do zasady wystarczające jest legitymowanie się samym tytułem własności nieruchomości położonej na</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>obszarze województwa, nawet w sytuacji, w której nieruchomość ta nie jest jeszcze wyposażona w instalację kominkową albowiem to właśnie kwestionowane postanowienia uchwały, pociągające za sobą niemożność użytkowania instalacji w ciągu długich okresów w roku, mogą powstrzymać właściciela nieruchomości przed zainstalowaniem takiego rodzaju ogrzewania w budynku, które w innych uwarunkowaniach prawnych zostałyby zainstalowane. Uznać zatem należy, iż w takiej sytuacji właściciel ma prawo do żądania skontrolowania przez sąd administracyjny postanowień aktu prawa miejscowego, ograniczającego potencjalny sposób zagospodarowania. Kwestionowane zapisy uchwały w istotny sposób różnicują sytuację prawną właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jeden system ogrzewania (np. w instalację na gaz i dodatkowo instalację na paliwa stałe) w ten sposób, iż uniemożliwiają korzystanie w dni smogowe wyłącznie z grzewczych instalacji kominkowych, nie obejmując podobnym zakazem innych dodatkowych instalacji na paliwa stałe (w tym w szczególności na węgiel). Uchwała pozostawia zatem części właścicieli budynków wyposażonych w więcej niż jedną instalację grzewczą, w tym instalację grzewczą na paliwo stałe, wybór co do tego, którą z tych instalacji mogą oni eksploatować w dni smogowe, natomiast innej części właścicieli budynków wyboru takiego odmawia, nie wykazując przekonującego merytorycznego uzasadnienia takiego zróżnicowania. Należy stwierdzić, że przyjęty w zaskarżonej uchwale sposób ukształtowania obowiązków jej adresatów narusza zasady tworzenia aktów prawnych.</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>W sytuacji, w której organ uchwałodawczy nie wykazał, iż kominkowe instalacje grzewcze są z punktu widzenia wpływu na jakość powietrza bardziej szkodliwe niż inne instalacje na paliwa stałe, w tym w szczególności na węgiel, przyjęte rozwiązanie, reglamentujące wyłącznie stosowanie w dni smogowe instalacji kominkowych, musi budzić fundamentalne zastrzeżenia co do jego spójności i konsekwencji a w efekcie zgodności z wymogami proporcjonalności, równości wobec prawa oraz ochrony własności, zagwarantowane w Konstytucji RP.</p> <p>Przy uchwalaniu kwestionowanych postanowień planu doszło do istotnego naruszenia art. 91 ust. 3 oraz art. 92 ust. 1c p.o.ś w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 64 ust. 3 oraz art. 94 Konstytucji RP w stopniu obligującym Sąd do stwierdzenia nieważności aktu w zaskarżonym zakresie Sąd stwierdza, że wprowadzenie reglamentacji w zakresie ogrzewania budynków mieszkalnych w dni smogowe, ograniczonej tylko do ogrzewania kominkowego, nieobejmującej innych typów ogrzewania na paliwa stałe, bez wykazania klarownych przesłanek merytorycznych, uzasadniających takie zróżnicowanie, narusza przepisy prawa.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów jako</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogie.</p> <p>W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla, ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p> <p>Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych. W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p> <p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p>		
2	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Tabela 44, strona 101: Zakaz rozpalania w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania	Wnosimy o usunięcie tego zapisu	Uzasadnienie jak w punkcie 1	Zapis został usunięty	Tak
3	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	1.12.5. DZIAŁANIA KRÓTKOTERMINOWE ZE WZGLĘDU NA PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH, DOCELOWYCH, ALARMOWYCH ORAZ POZIOMU INFORMOWANIA, str. 103, punkt 3: czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym oraz nie spełniają wymagań emisyjnych ekoprojektu;	Wnosimy o usunięcie tego zapisu	<p>Uzasadnienie jak w punkcie 1</p> <p>Dodatkowo:</p> <p>Poddane pod konsultacje projekty uchwały pozytywnie wyróżniają się tym, że czasowe ograniczenia eksploatacji kominków nie dotyczą urządzeń spełniających wymogi ekoprojektu.</p> <p>Jednak nowe programy ochrony powietrza należałoby uzgodnić i zsynchronizować z aktualnymi wskaźnikami emisji dla źródeł spalania paliw o nominalnej mocy cieplnej $\leq 0,5$ MW KOBiZE. KOBiZE PIB wyróżnia oprócz urządzeń spełniających wymogi ekoprojektu jeszcze inne rodzaje urządzeń niskoemisyjnych na drewno, czyli odnawialne źródło energii. Są to urządzenia wymienione w tabeli 24: Kotle i ogrzewacze pomieszczeń oznaczone niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte, o nominalnej mocy cieplnej $\leq 0,05$ MW. Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć żadnego rodzaju kominków niskoemisyjnych.</p>	Zapis został usunięty.	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>Ogłoszenie GIOŚ wprowadzające taki zakaz na podstawie POPu wygląda następująco: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/documents/download/111074</p> <p>Jest to ogłoszenie z 25.04.2022 dla województwa lubuskiego. GIOŚ wydaje taki komunikat co roku dla różnych miast i powiatów właśnie 25 kwietnia.</p> <p>Przyjęcie zakazu z powodu BaP w tym kształcie będzie skutkowało, że „czasowy”, „krótkoterminowy” zakaz palenia w kominkach będzie obowiązywał co roku przez 250 dni i to również w okresie letnim, kiedy kominki nie są używane!</p> <p>Przypominamy jednocześnie, że na skutek wymuszonych przez lobby smogowe i narzuconych przez Komisję Europejską warunków programów dotacyjnych, złagodzenie uchwał antysmogowych lub przedłużenie terminów może się wiązać z ryzykiem utraty wsparcia unijnego dla gmin na termomodernizację. Zatem wszelkie zakazy należy przyjmować bardzo rozważnie, bo potem bardzo trudno będzie się z nich wycofać.</p>		
4	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Posługiwanie się pojęciem „paliwa stałe” wielokrotnie we wszystkich projektach.	Wnosimy o oddzielenie i oddzielne traktowanie przez programy paliw stałych odnawialnych i paliw stałych kopalnych.	<p>Projekty wielokrotnie posługują się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet).</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
5	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Wielokrotne wzmianki na temat planowania i konieczności rozbudowy sieci gazowej	Wnosimy o zaprzestanie promowania przez projekty gazu, który jest paliwem kopalnym pochodzącym w większości z importu	Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez programy gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.		
6	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece	Wyłączenie biomasy drzewnej spośród odnawialnych źródeł energii	Wnosimy o zaprzestanie dyskryminacji i traktowanie drewna na równi z innymi OZE	<p>Projekty wielokrotnie mówią o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście wszystkie trzy projekty są wadliwe, ponieważ opierają się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p>	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
7	Polskie Forum Klimatyczne	Plan działań krótkoterminowych – działania krótkoterminowe (rozdział 1.12.5)	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z POP dla wszystkich stref należy usunąć zapis „czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym oraz nie spełniają wymagań emisyjnych ekoprojektu”	W przypadku pozostałego obszaru woj. lubuskiego zapis jest tożsamy z uchylonym przez WSA w Warszawie zapisem mazowieckiego POP (sygn. akt SA/Wa 771/23 z 10 lipca 2023 roku). POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany, aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji. Przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów, ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków ekoprojektowych, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń, a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				Z tych właśnie powodów w czerwcu 2023 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.		
8	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	-	MCK wnosi o zapisanie konieczności edukacji mieszkańców województwa o odpowiedniej eksploatacji i utrzymaniu w czystości kominów dymowych, spalinowych oraz wentylacyjnych, co ma bardzo istotny wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość powietrza. Nasz cech służy fachowym doradztwem oraz materiałami, które propagujemy w ramach naszej ogólnopolskiej akcji „Sadza płonie, czad zabija, żyj”.	-	Kwestia opracowania szczegółowych treści edukacji ekologicznej jest w gestii samorządów lokalnych	Nie
9	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	Plan działań krótkoterminowych – działania krótkoterminowe (rozdział 1.12.5.)	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z POP dla wszystkich stref należy usunąć zapis „czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym oraz nie spełniają wymagań emisyjnych ekoprojektu”.	W przypadku pozostałego obszaru woj. lubuskiego zapis jest tożsamy z uchylonym przez WSA w Warszawie zapisem mazowieckiego POP (sygn. akt SA/Wa 771/23 z 10 lipca 2023 roku). POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>przeznaczeniem - tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany, aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji. Przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów, ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków ekoprojektowych, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń, a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				Z tych właśnie powodów w czerwcu 2023 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.		
10	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	-	Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.	-	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
11	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	-	Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza rekomendacji i zaleceń w działaniach podstawowych wymiany pozaklasowych urządzeń grzewczych na obsługiwane ręcznie kotły i miejscowej ogrzewacze pomieszczeń na drewno kawałkowe, które spełniają normy ekoprojektu (czyli nie niszczą powietrza, mają znikomy wpływ na jego zanieczyszczenie)	Bez takiego zalecenia mieszkańcy nie będą chętnie wymieniać starych urządzeń grzewczych, bo rozumieją, że drewno kawałkowe to najtańsze i powszechnie dostępne odnawialne źródło energii.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
12	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	-	Wnosimy o uwzględnienie w POP edukacji o prawidłowym spalaniu paliw stałych i działań mających na celu ustanowienie na terenie województwa	(https://www.facebook.com/UOPSP1). Pozwoli to dopilnować stosowanie prawidłowego spalania przez mieszkańców. Taki zapis jest kluczowy w sytuacji stosowania urządzeń na paliwa stałe -zarówno bezklasowych jak i klasy 3 i 4. Bezdymne spalanie pozwala ograniczyć emisję pyłów z bezklasowych urządzeń o 50-	Kwestia opracowania szczegółowych treści edukacji ekologicznej jest w gestii	Nie

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
			zapisów „Uchwały o prawidłowym spalaniu”	80% a benzoapirenu do 90%. To pozwoli poprawić jakość powietrza pomimo dalszej eksploatacji najbardziej dotychczas trujących urządzeń. Dodatkowo bezdymne spalanie właśnie w tych starych urządzeniach pozwoli ograniczyć zużycie paliwa do 30%. CO jest znakomitym remedium na ubóstwo energetyczne oraz ogromny kryzys energetyczny wynikający z aktualnej sytuacji geopolitycznej.	samorządów lokalnych	
13	Międzywojewódzki Cech Kominiarzy	-	W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego wnosimy o zachęcanie mieszkańców do posiadania komina w każdym domu, tzw. „komina bezpieczeństwa”.	Elektryczne i gazowe źródła ciepła przestają działać w przypadku problemów z dostawami prądu. Grozi to poważnymi konsekwencjami dla rodzin, które nie posiadają komina bezpieczeństwa/awaryjnego. Do komina bezpieczeństwa może być podpięte urządzenie na odnawialną biomasę (koza, piec, piecokuchnia), które nie wymaga zasilania elektrycznego. Drewno jest najtańszym i łatwo dostępnym paliwem a w urządzeniach spełniających wymogi ekoprojektu (dziś tylko takie są na rynku) nie mają istotnego wpływu na zanieczyszczenie powietrza. Mogą za to uratować zdrowie i życie mieszkańców.	Kwestia opracowania szczegółowych treści edukacji ekologicznej jest w gestii samorządów lokalnych	Nie
14	136 zgłoszeń mailowych	-	Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu.	Z POP dla wszystkich stref należy usunąć zapis „czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym oraz nie spełniają wymagań emisyjnych ekoprojektu”. W przypadku pozostałego obszaru woj. lubuskiego zapis jest tożsamy z uchylonym przez WSA w Warszawie w czerwcu 2023 zapisem mazowieckiego POP.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany, aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji. Przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów, ale pod pewnymi warunkami.</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków ekoprojektowych, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń, a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Z tych właśnie powodów w czerwcu 2023 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.</p>		
15	136 zgłoszeń mailowych	-	<p>Postuluję usunięcie zakazów używania niskoemisyjnych urządzeń na odnawialne drewno nie spełniających wymagań ekoprojektu wymienionych w tabeli 24 (wytycznych Ministerstwa Klimatu i Środowiska dla POP): Kotły i ogrzewacze pomieszczeń oznaczone niemiecką normą BImSchV2, lub certyfikatami: Blue Angel, Nordic Swan, Flammerverte, o nominalnej mocy cieplnej ≤ 0,05 MW</p>	<p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi.</p>	<p>W aktualizacji POP nie ma zakazu stosowania wymienionych w tabeli 24 instalacji, jednak po 1 stycznia 2027 roku zabrania ich uchwała antysmogowa</p>	Nie

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla, ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. <p>W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urzędzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania. Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych. W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p>		

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.		
16	136 zgłoszeń mailowych		Postuluję wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”	Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej. POP wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Należy wprowadzić, stosować i wyraźnego rozgraniczyć pojęcia „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
17	136 zgłoszeń mailowych	-	Postuluję uwzględnienie w programie ochrony powietrza miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń i zastosowanie do nich odpowiednich zapisów	Chodzi o zapisy uniemożliwiające wprowadzanie ograniczeń eksploatacji takich urządzeń i zapisy umożliwiające stosowanie dotacji i wspieranie wymiany urządzeń starych na nowe miejscowe ogrzewacze spełniające wymogi ekoprojektu.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak
18	136 zgłoszeń mailowych	-	Postuluję rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej	Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu, który jest paliwem kopalnym, kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii. Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.	Zapisy zostały zmodyfikowane	Tak

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
				<p>Konieczna jest rewizja programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy, ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p>		
19	136 zgłoszeń mailowych	-	<p>W celu znacznie szybszej redukcji smogu oraz bezkosztowego ograniczenia ubóstwa energetycznego postuluję wdrożenie „Uchwały o prawidłowym spalaniu” (https://www.facebook.com/UOPSpl) lub co najmniej wspierania edukacji o prawidłowym (bezdymnym)</p>	<p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględnić promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych. Korzystnym elementem założeń jest zwrócenie uwagi na konieczność wdrożenia działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych dotyczących problemów związanych z niską emisją oraz zanieczyszczeniem powietrza pod warunkiem, że przekazywane informacje będą rzetelne i prawdziwe.</p>	<p>Kwestia opracowania szczegółowych treści edukacji ekologicznej jest w gestii samorządów lokalnych</p>	Nie

Ip.	Opiniodawca	Fragment tekstu projektu, do którego odnoszą się uwagi (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Uwagi/komentarze	Uzasadnienie	Odniesienie	Czy wymaga zmiany w treści
			ogrzewaniu za pomocą paliw stałych.	<p>W związku z kryzysem energetycznym mieszkańcy Polski zrozumieli, że bezpieczeństwo energetyczne w gospodarstwie domowym najlepiej zabezpiecza się mając możliwość ogrzewania tanim i powszechnie dostępnym drewnem kawałkowym i z tego nigdy nie zrezygnują. Prawidłowy (bezdymny) sposób spalania paliw stałych jest możliwy niemal w każdym urządzeniu tego typu. Zaniedbania systemowe w zakresie edukacji to prawdopodobnie główna przyczyna problemów smogowych. Dlatego edukacja o prawidłowym spalaniu powinna być głównym elementem redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza w sektorze komunalno-bytowym. Edukację taką prowadzi się w wielu krajach Unii Europejskiej a z sukcesem i na wielką skalę przeprowadzono taką edukację w Szwajcarii. W przepisach lokalnym powinno się też zastosować elementy „Uchwały o prawidłowym spalaniu”.</p>		

3.4. Załącznik nr 4 – wnioski i uwagi przekazane w konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego

Brak

Spis tabel

Tabela 1. Wnioski i uwagi przekazane w opinii Ministra Klimatu.....	6
Tabela 2. Wnioski i uwagi przekazane w opiniach gmin i powiatów.	11
Tabela 3. Wnioski i uwagi przekazane w konsultacjach społecznych	14